

Scientific journal
PHYSICAL AND MATHEMATICAL EDUCATION
Has been issued since 2013.

ISSN 2413-158X (online)
ISSN 2413-1571 (print)

Науковий журнал
ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНА ОСВІТА
Видається з 2013.

<http://fmo-journal.fizmatsspu.sumy.ua/>

Семенов О.М. Академічна лекція і академічний учитель в цифрову епоху: праксеологічний підхід // Фізико-математична освіта : науковий журнал. – 2017. – Випуск 2(12). – С. 140-146.

Semenog Olena. Academic Lecture And Academic Teacher In The Digital Era: Praxeological Approach // Physical and Mathematical Education : scientific journal. – 2017. – Issue 2(12). – P. 140-146.

УДК 371.13.02:808.5

О.М. Семенов

Сумський державний педагогічний університеті імені А.С. Макаренка, Україна
olenasemenog@gmail.com

АКАДЕМІЧНА ЛЕКЦІЯ І АКАДЕМІЧНИЙ УЧИТЕЛЬ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ПРАКСЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД

Анотація. У статті окреслено вимоги сучасної школи в умовах цифрової епохи та в контексті реалізації Концепції «Нова українська школа», з'ясовано деякі аспекти академічної лекції у вимірах педагогічної дії академічного вчителя. Академічну лекцію визначено як своєрідну педагогічну систему, сукупність дидактично спресованих інформаційних блоків, тісно пов'язаних внутрішніми системними зв'язками і пронизаних особистісним смислом. Її мета – закласти основи наукових знань, ознайомити з методологією наукового дослідження з відповідної дисципліни і забезпечити науково-педагогічну взаємодію викладача і студентів. У центрі моделі такої лекції особистість викладача, яка повинна поєднувати в собі вченого, філософа, вихователя та режисера, й особистість студента.

На прикладі окремих тез виступів відомого ученого, академіка НАПН України В.Биково зроблено висновок, що академічний учитель володіє досвідом текстотворення, високою методологічною культурою, гуманістичним стилем наукового мислення, створює атмосферу пізнавально-емоційного спілкування з аудиторією.

Концептуальні засади дослідження актуальної проблеми теорії цифрової гуманізації навчання, яку обґрунтував В.Биков, слугують основою проекту формування академічної культури майбутніх педагогів-дослідників в умовах цифрового творчого середовища, який здійснюється у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка. Заплановано розглянути моделювання системи формування академічної культури у взаємозв'язку її складників, зокрема аксіологічного, мотиваційно-етичного, інформаційно-цифрового, мовно-комунікативного, наративно-біографічного, праксеологічного, поведінково-інтерактивного, на освітніх рівнях бакалавр – магістр – доктор філософії (PhD) у вимірах лінгвокультурології, когнітивістики, лінгвоперсоналогії, цифрової гуманістичної педагогіки.

Ключові слова: фахова підготовка майбутнього вчителя, Концепція «Нова українська школа», ключові компетентності, цифрова епоха, академічна лекція, академічний учитель, В.Биков, цифрова гуманістична педагогіка

Постановка проблеми. Формування творчого, креативного мислення в учнів, умінь виконувати колективні і власні проекти, здатностей до самонавчання, самовиховання й саморозвитку – ці та інші пріоритети, визначені в Концепції «Нова українська школа» [12], загострюють вимоги до професіоналізму учителя. Такий учитель, згідно із освітнім документом, характеризується свободою творчості і праксеологічно налаштований на потреби учня в освітньому процесі, педагогіку партнерства й інновації у змісті освіти та формах навчання.

Основні законодавчо-нормативні й освітні вимоги поступово знаходять реалізацію у фаховій підготовці вчителя у вищому педагогічному навчальному закладі, що має враховувати сучасні підходи. Залучення ідей праксеології дозволяє вибудовувати систему підготовки майбутніх педагогів як фахівців «інноваційного типу мислення та культури» в умовах інформатизації освіти. З достатньою ймовірністю, зазначає В. Биков, у найближчі 10-15 років на базі інформаційно-технологічної платформи інформаційного

суспільства буде еволюційно сформована відповідна платформа майбутнього знаннєвого суспільства. Технології *Web 3,0* і *Web 4,0*, які у найближчі роки набудуть суттєвого розвитку і поширення, увійдуть до складу цієї платформи. За їх допомогою покоління професіоналів створить і впровадить у різні сфери діяльності людини нові провідні технології знаннєвого суспільства – *NBIC*-технології (конвергенція нано, біо, інформаційних і когнітивних технологій), що можуть стати потужними інструментами людської діяльності в сферах науки, освіти і виробництва, забезпечити суттєве покращення якості життя [4]. Видатний український інформатик, академік, директор Інституту інформаційних технологій і засобів навчання Національної Академії педагогічних наук України підтверджує: у цифрову епоху змінюється навчання у вищій школі, його академічні форми і насамперед *академічна лекція, її доцільність*. Як засвідчує практика, лекції із цілої низки навчальних предметів усе більш доступні у мережі Інтернет; знижується рівень потреби в цілій низці функцій академічних лекцій, зростає і невдоволеність учасників освітнього процесу лекційним викладанням.

Якою ж повинна бути лекція у цифрову епоху? Усе частіше фахівці доводять потребу академічної аудиторної лекції, що побудована на власних дослідженнях і вирізняється новими задумами, є живий діалог, працює ефект живої присутності. Наукові дослідження практичний досвід актуалізують потребу більш чітко окреслити підходи до академічної аудиторної лекції та ролі академічного вчителя (лектора, викладача).

Аналіз актуальних досліджень. Концепції щодо підвищення ефективності діяльності, раціональної і продуктивної педагогічної діяльності є предметом досліджень В. Андрущенка, В. Кременя, І. Колесникової, Т. Котарбінського, О. Титової та ін. Дослідники вивчають питання поняття академічної лекції й академічного учителя, що включає університетські цінності і традиції, наукову мовну культуру, культуру високої духовності і моралі [1; 3; 7; 10-11; 15-17]. Колектив американських дослідників з Вашингтонського університету (Сіетл) і Університету Мена (Ороно) на основі дослідної роботи довів гіпотезу про те, що лекційний формат навчання є менш ефективним, аніж інтерактивні навчальні форми взаємодії: результати показали, що відсоток студентів, які не склали іспит, вищий після традиційних лекцій, аніж після активних занять (34% проти 22%). Попитом користується і пропозиція «Blended Learning» («перевернутого і змішаного навчання», «перевернутого класу»): студенти слухають лекції, записані викладачем на відео або аудіо удома, а в аудиторії обговорюють практичні ситуації. Тобто, у пріоритеті семінари і практика. Така форма зародилася у Woodland Park (Колорадо, 2007 р.) і швидко проникла у вищу освіту США, Великобританії, Австралії [цит. за 10; 13]. Д.Чернілевський стверджує, що лекція не дає можливості враховувати індивідуальні відмінності студентів у сприйманні навчальної інформації [18, с.34].

У межах статті окреслимо вимоги сучасної школи в умовах цифрової епохи та в контексті реалізації Концепції «Нова українська школа», з'ясуємо деякі аспекти академічної лекції у вимірах педагогічної дії академічного вчителя. Джерельною базою для аналізу виступають друковані і записані автором тексти лекцій-виступів Валерія Бикова, видатного українського інформатика, академіка НАПН наук України, доктора технічних наук, професора, директора Інституту інформаційних технологій і засобів навчання Національної Академії педагогічних наук України [4-6; 19].

Виклад основного матеріалу. Передусім окреслимо вимоги сучасної школи до учнів. Як показує аналіз Концепції «Нова українська школа» [12], проектів шкільних програм з різних предметів для 10-11 класів, новий зміст освіти ґрунтується на формуванні в учнів низки компетентностей, зокрема *спілкування державною й іноземними мовами; математична грамотність* (уміння застосовувати математичні методи для вирішення прикладних завдань у різних сферах діяльності); *компетентності у природничих науках і технологіях* (уміння застосовувати науковий метод, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати); *інформаційно-цифрова компетентність* (критичне застосування ІКТ для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні); *уміння навчатися впродовж життя* (здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками); *соціальні і громадянські компетентності* (здатності працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів); *уміння генерувати нові ідеї* й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави; *загальнокультурна грамотність* (здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва для розуміння власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших); *екологічна грамотність і здорове життя* (уміння розумно та раціонально користуватися природними ресурсами в рамках сталого розвитку, усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя).

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів відображені в компонентах ключових і предметної компетентностей, які мають бути сформовані у процесі навчання: когнітивному (знаннєвому), праксеологічному (діяльнісному), що передбачає цілеспрямовану підготовку до виконання успішної,

ефективної, оптимальної діяльності з метою досягнення очікуваного результату, *аксіологічному* (ціннісному) (у процесі співпраці вчителя та учнів під час навчання створюються нові цінні продукти, розвивається творчий потенціал особистості), *інтерактивному* (поведінковому), що відображає тактики та стратегії взаємодії суб'єктів в умовах навчання. Виконання стратегічних завдань значною мірою залежить від умотивованого учителя, який є організатором успішної, продуктивної діяльності, творчою особистістю.

Таким чином, є потреба ширшого використання у педагогічній діяльності положень праксеології (грец. *praktikos* – діяльний і *logos* – слово, вчення). Це наука, що вивчає досконалу людську діяльність, її стратегію, тактику й систему дій, покликана формувати потребу людини в розвитку власних сутнісних сил, потенцій і здібностей, гуманізації праці, виробляючи в неї раціональну систему внутрішніх мотивів до активної перетворювальної діяльності й засвоєння соціального досвіду [8]. Польський філософ і логік Т. Котарбінський вважав, що «програма праксеології покликана проаналізувати техніку й аналітично описати елементи й форми раціональної діяльності, створити «граматику дії» [9].

Мета педагогічної праксеології – розроблення й обґрунтування норм ефективної педагогічної діяльності та максимальної доцільності дій як невід'ємної складової професіоналізму [8, с.35]. З-поміж концептів, які розкривають ідеальний образ педагогічної діяльності академічного учителя, виокремлюють «якість», «успішність», «продуктивність», «результативність», «ефективність». Окреслимо академічну лекцію крізь призму основних рис педагогічної праксеології.

Опитування, проведені нами серед викладачів і студентів Сумського, Глухівського, Черкаського, Донбаського, Уманського педагогічних університетів, засвідчують: дійсно, у проведенні академічних лекцій є недоліки: доволі очевидний пріоритет педагогічного впливу над педагогічною взаємодією; перевага монологічних форм і методів над діалогічними; завдяки технічним пристроям лекцію можна переглядати, не будучи присутніми в аудиторії; он-лекція дозволяє перевірити рівень підготовленості онлайн-лекторів як студентами, так і колегами, що додає викладачам більшої напруги і відповідальності.

Тенденції до ускладнення завдань спонукали заміну первинного значення (від латинського «*lectio*» – «читання») на говоріння і вимагають пошуку науково обґрунтованих підходів розглядати академічну лекцію як багатоаспектне дійство, щоб залишатися першим засобом, за С. Архангельським, «над усіма засобами педагогічного впливу, об'єднує, координує і спрямовує їх. Цей засіб – слово викладача, його живе мовлення – *Verba Magistri*» [1, с. 319]. Доводиться змінювати формат звичного лекційного заняття, додавати більше нетрадиційних лекцій, проблемних, інтерактиву, дискусій, групової роботи, лекцій-візуалізацій, відео лекцій, освоювати нову роль онлайн-лектора.

Питання бути чи не бути академічній аудиторній лекції і формування та реалізацію творчих якостей майбутніх учителів дослідники пов'язують з наявністю наукових шкіл і відомих учених-викладачів у навчальному закладі, їх особистісних якостей, індивідуального стилю викладання. Звернемося до секретів педагогічної майстерності відомого ученого, академіка НАПН України В. Бикова.

Наведемо цитату із виступу Валерія Юхимовича перед аспірантами: «*ую множину електронних інформаційних ресурсів, що використовуються (можуть використовуватися) в СО, в сучасній педагогічній науці і освітній практиці означають терміном електронні освітні ресурси (як синонім використовується також термін цифрові освітні ресурси, ЦОР). Що розуміється під цим терміном? У науково-педагогічних роботах зустрічаються різні, часто не сумісні і/або неповні, однобічні означення цього терміну, що призводить до певних непорозумінь при його застосуванні...У зв'язку з тим, що термін ЕОР все ширше використовується в теорії і практиці інформатизації освіти, а сьогодні вже є специфічним продуктом ІТ-індустрії, проте відсутнє його однозначне багатоаспектне тлумачення, введемо таке означення терміну ЕОР»[4].*

Академічний учитель володіє досвідом текстотворення, високою методологічною культурою, гуманістичним стилем наукового мислення, створює атмосферу пізнавально-емоційного спілкування з аудиторією. У виступах, книгах В. Бикова замість звичних монологічних текстів з нейтральним тоном отримуємо насолоду працювати з новими текстовими нормами діалогічного мовлення:

«Моделі, засоби і технології комп'ютерно орієнтованих педагогічних систем мають відобразити ідеї людиноцентризму, забезпечувати реалізацію парадигми рівного доступу до якісної освіти, базуватися на принципах відкритої освіти. Базуючись на цих основоположних засадах, ми маємо передусім пам'ятати, що основною метою подальшого розвитку систем навчання і виховання має бути забезпечення індивідуальної траєкторії формування і розвитку неповторної особистості учня, яку характеризує глибоко усвідомлені цінності демократичного громадянського суспільства, відповідальна й активна позиція громадянина своєї країни, високі моральні якості, сучасна дослідницько і практично спрямована навченість. За таким підходом центральною фігурою в освітніх системах є і надалі повинен залишатися учень, вихователем, провідником і основним „реалізатором“ педагогічних інновацій, „цілеспрямовувачем“ навчально-виховного процесу – вчитель, організатором і суб'єктом формування та удосконалення умов здійснення і розвитку освітнього процесу – керівник освіти різного рівня» [4; 5].

Дослідник своїми міркуваннями загострює нашу увагу до культури тексту академічної лекції, укладання якої здійснює з урахуванням принципів професійної значущості, науковості, інтертекстуальності, толерантності наукової дискусії, комунікативної співпраці. Педагогічна дія майстра стимулює й розвиває передусім не систему знань, а мислення й навички самостійної дослідницької роботи: «образно кажучи, „знаннєве суспільство має відтворювати більш розумних людей“, забезпечити нові, більш сприятливі умови їхнього особистісного розвитку, соціального визнання й „соціального ліфту“. „Більш розумна людина“ – це така людина, яку характеризують не тільки більш висока теоретично і практично спрямована навченість, більш високий інтелектуальний потенціал, але й більш висока вихованість, що базується на загальнолюдських цінностях» [4; 6].

На лекціях в академіка ми обов'язково стаємо свідками, як народжується і пульсує думка. Посилення аргументації, – зауважує вчений, – обґрунтування положень, переконання повинні йти паралельно за двома напрямками: раціональному й емоційному:

Саме тому формування такої людини може відбутися лише за обов'язкової умови – світ має схаменутися й усвідомити і визнати як найбільші моральні цінності: свободу, порядність, освіченість, честь, верховенство права, людиноцентризм, національна самобутність народів та демократичні принципи життєустрою і суспільного розвитку. Ці цінності мають характеризувати визнаних світових авторитетів – моральних взірців для переважної частини населення. Цей моральний портрет, поряд із суто діловими якостями, повинен відображати лідерів держав і міжнародних організацій, забезпечити на цій основі їхню високу відповідальність при прийнятті доленосних рішень. Саме ці моральні спрямовуючі і стримуючі сили в основному й зумовляють поведінку критичної маси різних верств населення країн. Тільки за цієї умови, за таким сценарієм сформований знанєвий потенціал, людський капітал знанєвого суспільства буде спрямований на благо людини, зумовить не тільки формування нового технологічного укладу буття, але й духовне піднесення населення планети Земля. Саме так варто розуміти головну парадигму знанєвого суспільства. Поки що складно уявити, що так станеться у найближчий час та у необхідній мірі. Проте світ насправді не має іншої продуктивної альтернативи з позитивним прогнозом сталого і безпечного соціально-економічного суспільного розвитку.

Характерними рисами лекцій Валерія Юхимовича є широка ерудиція, енергійність, інтелігентність, людяність, доброзичливість, творча схвильованість, але разом з тим і принциповість та рішучість у відстоюванні своїх позицій: *Необхідність формування освітніх моделей знанєвого суспільства, які мають базуватися на наведеній вище головній його парадигмі, висуває перед психолого-педагогічною наукою і освітньою практикою нові, поки що до кінця не збагненні завдання. Проте варто сподіватися, що ці завдання будуть успішно розв'язані, а наведений прогноз суспільного розвитку значною мірою справдиться. Саме я відверто в це вірю» [19].*

Відчути справжнє враження і професійне задоволення можна насамперед і лише тим, хто був присутній в аудиторії. Лекція – це своєрідна синергія академічного викладача і студента. Саме індивідуальність лектора вивисує лекцію перед іншими джерелами навчальної інформації. Це міцний внутрішній союз совісті й волі, мудрої доброти у словах, вчинках, справах. І Людяності, яка своїм дієвим практичним прикладом допомагає олюднюватися іншим.

Концептуальні засади дослідження актуальної проблеми теорії і методики використання інформаційно-комунікаційних технологій у вищій освіті, теорія цифрової гуманізації навчання, яку обґрунтував В. Биков, слугують основою проекту формування академічної культури майбутніх педагогів-дослідників в умовах цифрового творчого середовища (кер. проф. О. Семенов, О. Семеніхіна, Сумський державний педагогічний університеті імені А.С.Макаренка). Таке середовище характеризується поєднанням ІКТ, інтелектуальних систем, людської сенситивності, контекстуального досвіду й уможливорює творче самовираження особистості засобами цифрових технологій. Формування академічної культури майбутнього педагога-дослідника в умовах цифрового творчого середовища розглядається як складний, багатовимірний процес якісних змін психологічної сфери особистості, що відбувається поетапно, за певних організаційно-педагогічних умов, з урахуванням положень вітчизняних та світових наукових підходів міждисциплінарного рівня, на основі використання загальнодидактичних і специфічних принципів, ефективних методів, форм і засобів навчання.

Заплановано розглянути моделювання системи формування академічної культури у взаємозв'язку її складників, зокрема аксіологічного, мотиваційно-етичного, інформаційно-цифрового, мовно-комунікативного, наративно-біографічного, праксеологічного, поведінково-інтерактивного, на освітніх рівнях бакалавр – магістр – доктор філософії (PhD) у вимірах лінгвокультурології, когнітивістики, лінгвоперсоналогії, цифрової гуманістичної педагогіки. В основу дослідження покладено положення щодо пріоритету гуманістичної парадигми, випереджувального підходу і соціального запиту на педагогів-дослідників, які володіють культурою критично-творчого мислення, уміють переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання та/або професійну практику, організовувати власну і колективну дослідницько-творчу й комунікативну діяльність, реалізуючи конкурентні освітні проекти, в тому числі засобами цифрових

технологій; вільно володіють професійними когнітивно-дискурсивними вміннями діалогового спілкування з науковою спільнотою, зокрема в межах міждисциплінарного та/або міжнародного експертного середовища.

Дослідження здійснюється у міждисциплінарних аспектах: лінгвокультурологічному і лінгвоконструктивістському; когнітивному; креативно-технологічному. Перший аспект відповідає меті діяльності лабораторії з академічної культури кафедри української мови і характеризує стан формування структурно-функціональних складників і проявів академічної культури майбутнього педагога-дослідника в контексті лінгвістичної генеології наукової комунікації, теорії мовної особистості. Креативно-технологічний аспект дослідження відповідає завданням кафедри інформатики і наукової школи проф. О. Семеніхіної, зумовлений надшвидким розвитком інформаційних технологій, поширенням технологій електронного, мобільного, змішаного і повсюдного навчання, активним використанням цифрових освітніх ресурсів у глобалізованому світі. Його вплив на формування академічної культури майбутніх педагогів-дослідників вбачається дослідниками у створенні середовища, наповненого мультимедійним контентом, де провідну роль відіграватимуть засоби когнітивної візуалізації знань для забезпечення інтенсифікації освітнього процесу. Проміжні результати проекту знайшли відображення у низці публікацій О. Семеніхіної (наприклад, 14), зокрема затребувані державними інституціями в контексті забезпечення високої якості формальної, неформальної освіти дорослих, розвитку професіоналізму педагога.

Висновки. Отже, вимоги сучасної школи щодо формування цілої низки сучасних компетентностей учнів у цифрову епоху передбачають цілеспрямовану підготовку умотивованого учителя, який є організатором успішної, продуктивної діяльності, творчою особистістю. Змінюється навчання у вищій школі, його академічні форми і насамперед академічна лекція, її доцільність. Лекція вже не може розвиватися в рамках старих парадигм. Потреби інтелектуальних, комунікативних, аналітичних навичок, здатності орієнтуватися в постійно зростаючому обсязі інформації, її обробляти, аналізувати, подавати в різних форматах актуалізують потреби в саморозвитку як лектора, так і зміни ціннісних установок на майбутню професію у студентів – майбутніх учителів. У центрі моделі такої лекції особистість викладача, яка повинна поєднувати в собі вченого, філософа, вихователя та режисера, й особистість студента. Ефективність лекції зумовлюється наявністю атмосфери дискусії, установки на спільну творчу діяльність і залежить від якості змісту, рівня й характеру обміну діяльністю між викладачем і колективним суб'єктом навчання, суб'єктивних характеристик особистості викладача, які знаходять вияв в індивідуальному стилі лекційного викладання; впливом лекцій на мотиваційну сферу студентів, їх професійний і особистісний розвиток.

Систематизація й узагальнення різних наукових підходів дає можливість припускати, що академічна лекція – це своєрідна педагогічна система, сукупність дидактично спресованих інформаційних блоків, тісно пов'язаних внутрішніми системними зв'язками і пронизаних особистісним смислом. Її мета – закласти основи наукових знань, познайомити з методологією наукового дослідження з відповідної дисципліни і разом з тим забезпечити науково-педагогічну взаємодію викладача і студентів.

Ефективність режисури академічної лекції залежить від педагогічної майстерності академічного вчителя. На прикладі окремих тез виступів відомого ученого, академіка НАПН України В. Бикова зроблено висновок, що питання бути чи не бути академічній аудиторній лекції значною мірою залежить від наукових шкіл і відомих учених-викладачів у навчальному закладі, їх особистісних якостей, індивідуального стилю викладання. Академічний учитель володіє досвідом текстотворення, високою методологічною культурою, гуманістичним стилем наукового мислення, створює атмосферу пізнавально-емоційного спілкування з аудиторією. Концептуальні засади дослідження актуальної проблеми теорії цифрової гуманізації навчання, яку обґрунтував В. Биков, слугують основою проекту формування академічної культури майбутніх педагогів-дослідників в умовах цифрового творчого середовища, який здійснюється у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка.

Перспективною подальших досліджень є поглиблене дослідження впливу індивідуальності викладача на студентську аудиторію у контексті понять праксеології, що визначають організаційно-процесуальну складову поведінки педагога: стратегія педагогічної діяльності», «логіка педагогічної діяльності», «професійні дії», «педагогічна технологія», «педагогічна техніка»); понять, за допомогою яких можна вивчати та описувати продуктивність функціональних ролей і позицій академічного вчителя в освітньому процесі: «педагогічна ситуація», педагогічна взаємодія», «педагогічна функція», професійно-педагогічна позиція.

Список використаних джерел

1. Академическая лекция, преподавание и исследование : сб. науч. ст. / под ред. Т. В. Тягуновой, А.А. Полонникова. – Минск : БГУ, 2010. – 280 с.
2. Андреев В. Предисловие к русскому изданию / В. Андреев // Пщоловский Т. Принципы совершенной деятельности : (Введение в праксеологию). – К. : Ин-т праксеологии, 1993. – С. 5-15.
3. Архангельский С. И. Лекции по теории обучения в высшей школе / С. И. Архангельский. – М. : Высшая школа, 1974. – 384 с.

4. Биков В.Ю. Інноваційні інструменти та перспективні напрями інформатизації освіти/ В.Ю. Биков [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/1178/>.
5. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія / В. Ю. Биков. – Київ : Атіка, 2009. – 684 с.
6. Биков В.Ю. Цифрова гуманістична педагогіка: актуальні проблеми педагогічних досліджень у галузі використання ІКТ в освіті / Биков В.Ю., Лещенко, М.П. – Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016. – № 3 (53). – С. 1-17.
7. Біляєва О.М. Сучасна академічна лекція /О.М. Біляєва // Світ медицини та біології. – 2015. – № 4(53) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/suchasna-akademichna-lektsiya>.
8. Колесникова И.А. Педагогическая праксеология: пособие для студ. высш. вед. учеб. заведений / И.А. Колесникова, Е.В. Титова. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. – 256 с.
9. Котарбинский Т. Трактат о хорошей работе / Тадеуш Котарбинский. – М.: Экономика, 1975. – 271 с.
10. Лехциер В.Л. О судьбе лекции в цифровую эпоху: теоретический обзор, эмпирический анализ // Вестник Самарской гуманитарной академии. Серия: Философия. Филология. – 2016. – №2 (20). – С. 62-77.
11. Лехциер В. Л. Цифровой стиль жизни и академические коммуникации в аудитории: проблема вовлеченности // Вестник Самарской гуманитарной академии. Серия «Философия. Филология». – 2015. – № 2 (18). – С. 38-54.
12. Нова українська школа: основи Стандарту освіти. – Львів, 2016. – 64 с.
13. Отчет NMC Horizon: Высшее образование — 2015.. Остин, Техас: New Media Consortium. 2015. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.eni.kz/downloads/nauka/otchetNMC.pdf>
14. Семеніхіна О.В. Впровадження моделі формування професійної готовності майбутніх учителів математики до використання засобів комп'ютерної візуалізації математичних знань: мотиваційний критерій/ О.В.Семеніхіна, В.Г. Шамоля // Фізико-математична освіта : науковий журнал. – 2016. – Випуск 2(8). – С. 109-118. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://fmo-journal.fizmatsspu.sumy.ua/journals/2016-v2-8/2016_2-8-
15. Семенов О. Академічна культура дослідника в освітньо-культурному просторі університету : [монографія] / Олена Семенов, Мирослава Вовк. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С.Макаренка, 2016. – 284 с.
16. Семенов О. Цифрові наративи у фаховій підготовці майбутніх учителів української мови і літератури / Семенов О. // Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти : збірник наукових праць / ДВНЗ «ДДПУ»; гол. ред. проф. С. О. Омельченко; відп. ред. проф. Л. Г. Гаврілова. – Слов'янськ : ДДПУ, 2017. – Вип. 5. – Ч.2. – С. 207-221.
17. Тягунова Т. Академическая лекция (о некоторых чертах университетской практики в ее повседневном осуществлении) / Т. Тягунова – Минск: БГУ, 2010. – С. 40-83.
18. Чернілевський Д. В. Педагогіка та психологія вищої школи : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Д.В. Чернілевський, М. Л. Томчук. – Вінниця : Вінниц. соц. – екон. ін-т Ун-ту "Україна". – 2006. – 102 с.
19. Bykov V. Yu. Digital Humanistic Pedagogi /V.Yu.Bykov, M.P.Leshchenko [Electronic resource] // Information Technologies and Learning Tools. – 2016. – Vol. 53, № 3. – P.1–17. – Mode of access: <http://www.journal.iitta.gov.ua/>.
20. Madianou M., Miller M. Polymedia: Towards a new theory of digital media in interpersonal communication // International Journal of Cultural Studies. – 2012. – 16(2). – 169–187.

References

1. Academic Lecture, Teaching and Research: sb. nauch. st. / pod red. T. V. Tyahunovoy, A. A. Polonnykova. – Mynsk : BHU, 2010. – 280 s. (in Russian)
2. Andreev V. Principles of perfect activity: (Introduction to praxeology) / V. Andreev. – K. : Yn-t prakseolohyy, 1993. – S. 5-15. (in Russian)
3. Arkhanshelsky S. Y. Lectures on the theory of education in High school/ S. Y. Arkhanshelsky. – M. : Vushhaya shkola, 1974. – 384 s. (in Russian)
4. Bykov V. Yu. Models of organizational systems of open education: monohrafiya / V. Yu. Bykov. – Kyiv : Atika, 2009. – 684 s. (in Ukrainian)
5. Bykov V.Yu. Tsyfrova humanistychna pedahohika: aktualni problemy pedahohichnykh doslidzhen u haluzi vykorystannya IKT v osviti / Bykov V.Yu., Leshchenko, M.P. – Informatsiyi tekhnolohiyi i zasoby navchannya. – 2016. – # 3 (53). – S. 1-17. (in Ukrainian)
6. Bykov, V. Yu., & Leshchenko M. P. (2016). Tsyfrova humanistychna pedahohika vidkrytoi osvity [Digital humanistic pedagogy of open education]. Problemy ta perspektivy formuvannya natsionalnoi humanitarno-tekhnichnoi elity – Problems and prospects of developing national humanistic and technical elite, 45, 16 – 45 [in Ukrainian].
7. Bilyayeva O. M. Modern academic lecture / O. M. Bilyayeva // Svit medytsyny ta biolohiyi. – 2015. – № 4(53). (in Ukrainian)

8. Kolesnykova Y. A. Pedagogical praxeology: posobye dlya stud. vyssh. ved. ucheb. zavedenyy / Y.A. Kolesnykova, E.V. Tytova. – M.: Yzdatel'skyy tsentr «Akademyya», 2005. – 256 s. (in Russian)
9. Kotarbinskyy T. A treatise about good work / Tadeush Kotarbinskyy. – M.: Ekonomyka, 1975. – 271 s. (in Russian)
10. Lekhtsyer V. L. About the fate of the lecture in the digital era: a theoretical review, an empirical analysis // Vestnyk Samarskoy humanytarnoy akademyy. Seryya: Fylosofiya. Fylolohiya. – 2016. – № 2 (20). – S. 62-77. (in Russian)
11. Lekhtsyer V. L. Digital lifestyle and academic communication in the classroom: the problem of involvement // Vestnyk Samarskoy humanytarnoy akademyy. Seryya «Fylosofiya. Fylolohiya». – 2015. – № 2 (18). – S. 38-54. (in Russian)
12. NMC Horizon Report: Higher Education 2015. Per. na russkyy Tsentr obrazovatel'nykh razrobotok Moskovskoy shkoly upravlenyya Skolkovo. Ostyn, Tekhas: New Media Consortium. 2015. (in Russian)
13. Nova ukrainska shkola: osnovy Standartu osvity [The new Ukrainian school: Fundamentals of the education standard] (2016). Retrieved from: <https://www.weforum.org/>.
14. Semenikhina O.V. Vprovadzhennya modeli formuvannya profesiynoyi hotovnosti maybutnikh uchyteliv matematyky do vykorystannya zasobiv komp'yuternoyi vizualizatsiyi matematychnykh znan': motyvatsiyiny kryteriy/ O.V.Semenikhina, V.H. Shamonya // Fyzyko-matematychna osvita : naukovyy zhurnal. – 2016. – Vypusk 2(8). – S.109-118. [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu: http://fmo-journal.fizmatsspu.sumy.ua/journals/2016-v2-8/2016_2-8-
15. Semenog O. Academic lecture as a professional communicative phenomenon / O. Semenog // – Kyiv – Poltava, 2011. – Vyp. 2. – S. 91-101. (in Ukrainian)
16. Semenog O. Digital narratives in the professional training of future teachers of the Ukrainian language and literature / O. Semenog // Profesionalizm pedahoha: teoretychni y metodychni aspekty : zbirnyk naukovykh prats' / DVNZ «DDPU»; hol. red. prof. S. O. Omel'chenko; vidp. red. prof. L. H. Havrilova. – Slov'yans'k : DDP, 2017. – Vyp. 5. – Ch.2. – S.207-221. (in Ukrainian)
17. Tyahunova T. Academic lecture (about some features of university practice in day-to-day implementation) / T. Tyahunova. – Mynsk: BHU, 2010. – S. 40-83. (in Russian)
18. Chernilevs'kyy D. V. Pedagogy and psychology in High school : navch. posib. dlya stud. VNZ / D.V. Chernilevs'kyy, M. L. Tomchuk. – Vinnytsya : Vinnyts. sots. – ekon. in-t Un-tu "Ukrayina". – 2006. – 102 s. (in Ukrainian)
19. Bykov V. Yu. Digital Humanistic Pedagogy / V.Yu.Bykov, M.P.Leshchenko [Electronic resource] // Information Technologies and Learning Tools. – 2016. – Vol. 53, № 3. – P.1–17. – Mode of access: <http://www.journal.iitta.gov.ua/>.
20. Madianou M., Miller M. Polymedia: Towards a new theory of digital media in interpersonal communication // International Journal of Cultural Studies. 2012. 16(2). 169–187.

ACADEMIC LECTURE AND ACADEMIC TEACHER IN THE DIGITAL ERA: PRAXEOLOGICAL APPROACH

Olena Semenog

Makarenko Sumy State Pedagogical University, Ukraine

Abstract. *The article outlines the requirements of a modern school in the digital era and in the context of the implementation of the concept of "New Ukrainian school", with some aspects of academic lectures in the dimensions of pedagogical influence academic teacher. The academic lecture is defined as a kind of pedagogical system, a set of didactically compressed information units that are closely related to the internal system connections and imbued with personal meaning. Its purpose is to lay the foundations of scientific knowledge, to acquaint with the methodology of scientific research in the relevant discipline and provide research-pedagogical interaction of the teacher and students. In the center of the model such lecture personality of teacher, which should combine the scientist, philosopher, educator and Director, and the identity of the student.*

For example, the separate thesis of the famous scientist, academician APN of Ukraine Bykov concluded that the academic teacher has experience of text formation, high methodological culture, humanistic style of scientific thinking, creates an atmosphere of cognitive-emotional communication with the audience.

The conceptual basis of the study of actual problems of the theory of the humanization of digital learning, which is substantiated by the Bulls, are the basis of the project of the formation of the academic culture of the future teachers-researchers in a digital creative environment, which is carried out at Sumy state pedagogical University named after A. S. Makarenko. It is planned to consider a system modeling the formation of academic culture in the interrelation of its components, in particular the axiological, motivational, moral, information and digital, cultural and communicative, narrative and biographical, praxiological, behavioral, interactive, educational levels bachelor - master - doctor of philosophy (PhD) in the measurement of cultural linguistics, cognitive science, lingopresley, digital humanistic pedagogy.

Key words: *professional preparation of future teacher, the concept "New Ukrainian School", key competencies, digital age, academic lecture, academic teacher, V. Bykov, digital humanistic education.*